

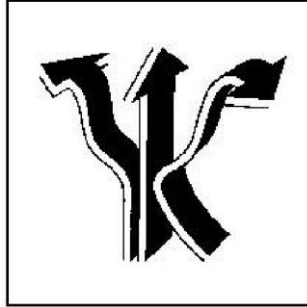

**Волинський інститут імені
В'ячеслава Липинського
ПрАТ «ВНЗ» МАУП»**

**ВЕКТОРИ
МОДЕРНІЗАЦІЇ
ЕКОНОМІКИ
УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

**Збірник матеріалів
Міжнародної
науково-практичної
конференції
(29-30 травня 2023 року)**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»
ВОЛИНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ В'ЯЧЕСЛАВА ЛИПИНСЬКОГО
ПрАТ «ВНЗ «МАУП»

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

ВЕКТОРИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ
УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ

29-30 травня 2023 року, м. Луцьк

Луцьк 2023

УДК 330.1

ББК 65.01 (4Укр) 6 + 65.9(4Укр)-180 + 87.3 (4Укр) + 65.826 + 67.301.1

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Волинського інституту ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (протокол № 10 від 25 травня 2023 р.)

Редакційна колегія:

Горбач Л. М., кандидат економічних наук, доцент, директор Волинського інституту ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (голова редакційної колегії);

Кадебська Е. В., кандидат економічних наук, заступник директора з науково-методичної роботи Волинського інституту ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (заступник голови редакційної колегії);

Мишко О.В., кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та менеджменту Волинського інституту ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП»;

Битов В.П., кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та менеджменту Волинського інституту ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП»;

Цимбалюк С.М. – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та менеджменту Волинського інституту ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Войчук М.В. – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та менеджменту Волинського інституту ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Лопоха В.В. – кандидат юридичних наук, завідувач кафедри права Волинського інституту ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Панасюк О.П. – кандидат історичних наук, доцент кафедри психології Волинського інституту ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Рецензенти:

Пирога І. С., доктор юридичних наук, професор кафедри конституційного права та порівняльного правознавства Ужгородського національного університету;

Андрійчук О. Я., доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, завідувач кафедри фізичної терапії та ерготерапії Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Урбан О. А., кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародних відносин Луцького національного технічного університету.

Вектори модернізації економіки України в контексті сталого розвитку. Матеріали доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції (29-30 травня 2023 р.) / відп. ред. Л. М. Горбач. – Луцьк: Волинський інститут ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП», 2023. – 320 с.

Доповіді Міжнародної науково-практичної конференції присвячені дослідженню стратегічних пріоритетів розвитку економіки України в контексті сталого розвитку, визначено провідні тенденції, які впливають на інноваційний розвиток соціально-трудового потенціалу в процесі модернізації економіки і суспільства. В матеріалах відображено теоретичні та правові проблеми соціально-економічного розвитку суспільства, стратегічні напрямки зростання продуктивних сил та забезпечення сталого розвитку регіонів, теоретико-методологічні проблеми розвитку вищої школи. Матеріали конференції розраховані на викладачів, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів, усіх тих, хто цікавиться питаннями соціально-економічного розвитку держави.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат та інших даних несуть автори.

© Міжрегіональна академія управління персоналом, 2023

© Волинський інститут ім. В. Липинського МАУП, 2023

ЗМІСТ

Секція 1. Трансформації сучасної економіки в умовах сталого розвитку

БУДЬКО О.В., ДЖАФАРОВА Г.Р.

Звітність зі сталого розвитку як інструмент оцінювання діяльності підприємства.....10

ВДОВИЧИН Т.Я., КВАСНІЙ Л.Г.

Цифрові трансформації сучасної економіки.....14

ВОЛОШИНА С.М., САЦЬ О.В.

Економічна спроможність підприємства.....18

КВАСНІЙ Л.Г., БІЛИЙ М.М.

Значення змін у стратегічному розвитку підприємства.....21

ПОЛОВЕЦЬКА А.О.

Поширення криптовалют як складова розвитку сучасної фінансового ринку.....26

СЮХ В.М.

Теоретичні аспекти ефективності управління виробничо-господарською діяльністю підприємства.....30

ХЛОПУК О.С., ШУМІК І.М.

Сертифікація - інструмент захисту споживача від недоброякісної продукції.....35

ХЛОПУК О.С., ЛЕБЕДЬ О.Р.

Вимоги до маркування харчових продуктів.....40

ШУЛЬЖИК Ю.О., КВАСНІЙ Л.Г., МОРАВСЬКА О.В.

Основні напрями модернізації економіки України в повоєнний період.....46

Секція 2. Світове господарство: нові виклики у системі міжнародних економічних відносин

НАУМЕНКО Н.С.

Транспортні перевезення через Україну в умовах війни.....50

ПІВНЮК Х.М.

Політика протекціонізму в системі міжнародних економічних відносин.....54

ПОЗНЯК О.В.

До проблем розроблення концептуальних засад політики зовнішньої міграції в пост-воєнній Україні.....59

ПОЛЬНЯК Д.М.
Імпорт транспорту в Україну в 2018–2019 роках.....63

ЧАЙКА Р.А.
Особливості регіонального розвитку України в умовах євроінтеграції.....65

Секція 3. Проблеми менеджменту та маркетингу в контексті сталого розвитку

БЕСПАЛА А.П., ДУДКА О.В.
Актуальні проблеми маркетингу і менеджменту в контексті сталого розвитку.....68

БОЙКО Р.В., ІЩУК Д.О.
Трансформаційні зміни маркетингової комунікаційної політики в сучасних умовах.....73

БУНЯК Н., МЕЛЬНИК А.
Сутнісні характеристики системи ризик-менеджменту підприємства.....79

ГЛАДИЧ В.І.
Контролінг як умова ефективного управління.....84

ГОРБАЧ В.М.
Мобінг як деструктивна форма ірраціональної трудової поведінки.....88

KONZERA L.
Concentration as a form of production organization.....91

КРИМУЗА К.В.
Моделі формування системи управління персоналом в умовах невизначеності.....95

КРИМУЗА К.В.
Система управління персоналом підприємства: сутність та складові.....99

КУПЧИК В.І.
Особливості прояву синдрому професійного вигорання.....102

ЛИСИЙ І.П.
Врегулювання розбіжностей і місце ризик-менеджменту в діяльності підприємств.....107

МАМАЙ Б.В.
Гуманізація управління у контексті сучасного менеджменту.....115

МИЛЬКО І.П., ПОВХ Д.П.
Методичні підходи до аналізу складових та оцінки ефективності функціонування системи ситуаційного менеджменту підприємства.....119

МИЛЬКО І.П., ПОЛІЩУК А.П.
Складові та особливості формування системи менеджменту підприємства в умовах кризи.....123

ОМЕЛЬЧУК А.О., ТАРАСЮК І.В. Принципи Кайзен та створення нового образу маркетингу.....	127
ПАРФЕНЮК Є.І., ОЛІХОВСЬКИЙ В.Я., МАРЦИНЮК Ю.В. Мотиваційний менеджмент в контексті сталого розвитку організації.....	133
ПЛАКСА В.М. Конкурентна перевага малого та середнього бізнесу.....	138
ПРИЙМАЧУК В.М. ККД та КРІ: чому дорівнює стимул мотивації працівника?.....	142
САМОЛЮК С. Ефект Рінгельмана, або соціальна лінь команди.....	147
СУЧИК В.О. Методичні підходи до аналізу чисельності та структури персоналу та оцінки його оптимальності.....	151
ШУМИЦЬКИЙ О.І. Основні складові успіху організації.....	155

Секція 4. Демографія та соціальна політика: інноваційний контекст

АКСЬОНОВА С.Ю. Нові виклики для відповідального материнства в Україні.....	158
ГАВРИЛЮК О.К. Світовий досвід повернення зовнішніх мігрантів до країн свого походження та використання їхнього міграційного потенціалу в інтересах резильєнтного економічного розвитку.....	163
КРАВЧУК М.В., ІЩУК Л.І. Лібералізм як найшвидший спосіб досягнення добробуту населення країни.....	168
МАЙДАНІК І.П. Зовнішні міграції населення України впродовж першої зими після повномасштабного вторгнення.....	171
СТЕФАНИШИН О.Б. Вдосконалення соціально-трудових відносин в аграрній сфері: дискурсивні засади.....	175
ФЕСЕНКО Д.В., ПОЛЩУК В.Г. Теоретико-прикладне дослідження пенсійного реформування в Україні.....	179

Секція 5. Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці

КАЛЕНЮК В.В. Бухгалтерські рахунки і подвійний запис.....	184
ТОЦЬКА О.Л. Структура електронного курсу з фінансового й обліково-аналітичного забезпечення управлінських рішень та оцінювання ризиків.....	186
ЯСІНСЬКА І.В., КОБЕЦЬ Д.Л. Цифрова трансформація бухгалтерського обліку: використання сучасних технологій та їх вплив на ефективність бізнесу.....	190

*Секція 6. Проблеми та перспективи забезпечення фінансової стабільності
національної економіки*

ПІВНЮК М.М., ГАВРИЛЮК Д.А. Особливості державного регулювання та перспективи розвитку фінансового ринку в Україні.....	195
ПІВНЮК М.М., КІРИЧУК І.В. Проблематика кредитного ринку України в умовах військової агресії російської федерації.....	202
ЧЕРЕПАНОВ Є.П. Новітні фінансові технології як важелі розвитку бізнесу в сучасних економічних умовах.....	205
SEGAL S. The essence of investment risk and its causes.....	209

Секція 7. Інноваційні процеси в освітньому просторі

БАЙЦАР О.Й., ЯСЕЙКО М.В. Інноваційність у сучасному освітньому просторі.....	212
ГУССЕВ Д.О. Роль геохімії у підготовці студентів географічного факультету.....	217
ГУЛЬЧУК Б.Л. Інноваційні процеси в системі освіти України.....	222
ПАНАСЮК О.П., ЯСТРЕБОВА О.Ф. Основні проблеми дистанційного навчання.....	228

Секція 8. Теорія та практика взаємовідносин влади, бізнесу та громадських інституцій у контексті цілей сталого розвитку

КВАСНІЙ З.В.

Інвестиційні стратегії відновлення в територіальних громадах.....234

ПАНАСЮК О.П., СЕК Н.С.

Співпраця органів влади та громадських інститутів у контексті культурної політики.....239

СЕМАНЧУК П.

Православні громади Північної Буковини в контексті державно-церковних трансформацій наприкінці Другої Світової війни.....245

Секція 9. Правове регулювання суспільних відносин в умовах сталого розвитку

БОРБЕЛЮК І.В., МІЕЛНІК М.

Переваги та недоліки сучасної міжнародно-правової моделі забезпечення колективної безпеки в Європі.....252

НАКОНЕЧНА Н.В.

Нормативно-правовий механізм регулювання державою руху фінансових потоків.....257

ПРИШЛЯК Г.Я.

Питання нагляду за дотриманням екологічних прав у діяльності державних органів, реалізуючи безпосередню та представницьку форми демократії.....261

ФОЇНА В.Р.

Нормативно-правове забезпечення соціальних стандартів життєдіяльності українського суспільства як безумовний імператив сталого розвитку України.....266

Секція 10. Екологічнобезпечне природокористування в контексті глобалізаційних викликів

ГОРБАЧ В.В.

Динаміка викидів двоокису вуглецю в Україні.....271

КАРАЇМ О.А.

Механізм відновлення сталого розвитку регіонів на засадах зеленої економіки.....274

КАШПРУК О.В.

Географічні закономірності поширення каменебарвної сировини в Україні та Волині зокрема.....279

МЕЛЬНИК М.В. Екологічні та економічні проблеми нелегального видобутку бурштину.....	282
МЕЛЬНИЙЧУК М.М., КОВАЛЬЧУК С.В., ТОКАРЧУК І.В. Фізико-географічні передумови формування природно-заповідного фонду Полісся Волинської області.....	286
МЕЛЬНИЙЧУК М.М., МАРЧУК Б.Г., МАЗУР І.Р. Фізико-географічні умови формування природи НПП «Прип'ять-Стохід».....	291
МОЛДОВАНУ В.О. Вплив глобалізації на природокористування: перегляд викликів та можливостей.....	296
НОГАЧЕВСЬКИЙ В.В. Раціональне використання ресурсів підземних вод в об'єднаних територіальних громадах....	299
РУСИЛО В.М. Каменобравна сировина для ювелірної промисловості України.....	302
СЯСЬКА О.В. Екологічнобезпечне природокористування в контексті сталого розвитку.....	305
ФІР І.-З.Р. Геологія Волинської області відповідно до Міжнародної хроностратиграфічної шкали.....	310
ЩЕСЮК Є.Р. Кварц українських Карпат.....	312
VAINSTEINS A. Impact of global climate change on society.....	315

Мельник Марина Валеріївна,
*здобувачка вищої освіти географічного факультету
Волинського національного університету імені Лесі Українки*

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ НЕЛЕГАЛЬНОГО ВИДОБУТКУ БУРШТИНУ

Бурштин є корисною копалиною і напівдорогоцінним камінням, утвореним замерзанням смоли дерев без доступу кисню протягом мільйонів років. Його основне використання у ювелірній галузі, де виготовляються різноманітні прикраси. Низькоякісні види бурштину та відходи використовуються в інших галузях промисловості, таких як хімічна, парфумерна, фармацевтична та лакофарбова. Формування бурштинових розсипів залежить від трьох факторів: тривалого існування хвойних лісів на підвищеному суходолі з розгалуженою річковою системою, сприятливих кліматичних умов і морського басейну, де відбувалося нагромадження бурштину [4]. Україна має родовища «сонячного каменю», які видобуваються як законним, так і незаконним шляхом. Незаконне видобування бурштину в Україні призводить до значних фінансових збитків для державного бюджету, оцінюваних у мільйонах гривень щорічно.

Видобуток бурштину став об'єктом «золотої лихоманки», оскільки законні методи контролю недостатньо ефективні, і «бурштинові магнати» порушують екологічні та природоохоронні норми. Багато видобувачів підтримують легалізацію видобутку бурштину, щоб налагодити контрольовану систему видобутку та відновлення земель. Бурштин, відомий як «сонячний» мінерал, має широкі можливості застосування. Місцеві жителі вміють виготовляти з нього прикраси, прикрашати ікони та картини.

Для оцінки впливу на довкілля розглянемо технології видобутку бурштину [3]:

- Механічний спосіб включає розробку ґрунту відкритим або шахтним способом за допомогою екскаваторів та самоскидів. Видобута порода

транспортується до промивального цеху. Однак цей спосіб виявився економічно не вигідним через високі експлуатаційні та економічні витрати, винос породи на поверхню та негативний екологічний вплив на навколишнє середовище.

- Гідравлічний спосіб включає розмивання продуктивного шару ґрунту струменями високого тиску та винос бурштину на поверхню родовища за допомогою гідравлічних потоків.

Проблема нелегального видобутку бурштину впливає на Волинську область, де видобуток зростає щодня, загрожуючи екологічній кризі для регіону і поза його межами. Нелегальний видобуток бурштину поширений у Любешівському районі Волинської області, зокрема в сільських радах Люб'язівська, Залізницька, Судченська і Ветлівська. Наукові дослідження підтверджують, що нелегальний видобуток бурштину призводить до масового вирубування лісів та знищення флори, включаючи чорницю та журавлину, які довгий час були джерелом доходу для місцевого населення. У Любешівщині місцеві жителі використовують водяні помпи для вимивання бурштину з ґрунту.

Для видобутку бурштину, коли він знаходиться близько до поверхні, створюють ями попередньо вирубавши дерева. Видобувачі використовують пожежні шланги, які під'єднують до помп, що знаходяться в меліоративних каналах, річках або озерах. Завдяки сильному напору води від помпи, бурштин вимивається з-під землі і збирається з поверхні води за допомогою сачка. Такі вимоїни мають пересічний діаметр 1-2 метри і можуть досягати глибини до 40 метрів, залежно від рівня залягання бурштину. Ці методи видобування не тільки шкодять природі, але й становлять небезпеку для самого видобувача. Коли вимивання досягає глинистих шарів, що знаходяться нижче покладів бурштину, утворюються залишкові ями. Ці методи призводять до зниження рівня поверхневих і підземних вод, що деградує ландшафт на досліджуваній території і пришвидшує карстові процеси, які є характерними для Полісся. Вода, що використовується для вимивання, несе з собою не лише бурштин, а й пісок та

глину. Ця суміш приховує верхній родючий шар ґрунту, а товщина намиву може досягати до 35 см у центральній частині. При багаторазовому видобуванні цей показник буде збільшуватись, так само як і площа намиву.

Незаконний видобуток бурштину має серйозний вплив на навколишнє середовище. Внаслідок постійного присутності великої кількості людей на видобувних майданчиках, значні території засмічуються побутовим сміттям. При спалюванні паливно-мастильних матеріалів у мотопомпах в атмосферу потрапляють шкідливі сполуки, такі як CO_2 , CO і SO_2 , що спричиняє забруднення повітря. Механічне втручання в ґрунт та гідророзмив ґрунту порушують природну систему інфільтрації опадів і призводять до утворення локальних зон перенасичення вологою з одночасним ущільненням їх периферії. Це змінює фізико-механічні властивості ґрунту і призводить до зміни типових видів рослин і тварин [2]. Все це призводить до знищення навколишнього середовища.

Незаконний видобуток бурштину також має наступні негативні впливи на навколишнє середовище:

- Засмічення значних територій побутовим сміттям через постійне перебування великої кількості людей.
- Забруднення атмосфери при спалюванні паливно-мастильних матеріалів в мотопомпах, що призводить до викиду сполук, таких як CO_2 , CO , SO_2 , і забруднення повітря.
- Порушення гідрологічного режиму, оскільки мотопомпи викачують природні води, що призводить до осушення каналів, зміни русла річок та інших водотоків.
- Знищення трав'яного та чагарникового ярусів лісу та механічне пошкодження кореневої системи дерев. Відсутність ґрунту та пошкодження кореневої системи призводять до того, що дерева не можуть утримуватись у вертикальному положенні і нахилиються або впадають під власною вагою [1].

Для вирішення проблеми нелегального видобутку бурштину необхідно

прийняти наступні заходи:

- Встановлення посиленого контролю над «чорними копачами» і накладання штрафних санкцій, а отримані кошти використовувати на відновлення пошкоджених земель.
- Раннє виявлення об'єктів, які можуть мати негативний вплив, і забезпечення інформаційної підтримки для розробки і впровадження заходів.
- Прогнозування можливих екологічних і соціально-економічних наслідків кожної з потенційних ситуацій.
- Запобігання виникненню таких ситуацій та/або мінімізація і ліквідація їх негативних наслідків.

Список літератури:

1. Вовк О., Мельничук М., Саванюк С. Основні проблеми видобутку бурштину у Волинській області. *Науковий Вісник СНУ «Географічні науки»*. 2019. № 9 журналу 393. С. 17-27.
2. Вовк Олександр, Буцук Сергій. Екологічні проблеми незаконного видобутку бурштину в Любимівському районі Волинської області. Матеріали обласної науково-практичної конференції «*Природно-заповідний фонд Волинської області: освітній аспект*». 10 жовтня 2019 р. м. Луцьк. С. 120-123
3. Корнієнко В. Я. Сучасні технології видобутку бурштину з родовищ. *Вісник НУВГП. Технічні науки : зб. наук. праць*. Рівне : НУВГП, 2014. Вип. 1(65). С. 462-470.
4. Потіха А. Проблема видобутку бурштину: сучасний стан та перспективи вирішення [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: http://www.nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2065:problema-vidobutku-burshtinu&catid=8&Itemid=350

*Науковий керівник – Вовк Олександр Павлович
доцент кафедри фізичної географії
Волинського національного університету імені Лесі Українки*